

POSTANOWIENIE

15 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 15 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. L.

przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę,

na skutek skarg kasacyjnych M. L. i P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z 10 czerwca 2022 r., I ACa 328/21,

- 1. nie zezwala powódce na złożenie pism procesowych z 19 lipca 2023 r. i z 8 lutego 2024 r.;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania;**
- 3. przyjmuje do rozpoznania skargę kasacyjną powódki;**
- 4. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie kasacyjne.**

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 czerwca 2022 r. pozwany P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wniósł o jej przyjęcie do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem pozwanego w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1) Czy odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów na rewitalizację akustyczną (art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (dalej: "p.o.ś."), należy bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła takie koszty w stosunku do swojej nieruchomości, czy też do powstania odpowiedzialności odszkodowawczej konieczne jest uprzednie poniesienie kosztów takiej rewitalizacji?

2) Czy odszkodowanie przyznane formalnie z tytułu poniesienia nakładów akustycznych ze względu na brak spełnienia przez budynki mieszkalne wymagań normowych w sytuacji gdy nakłady te nie zostały przez właścicieli nieruchomości uprzednio poniesione, stanowi w rzeczywistości odszkodowanie z tytułu utraty wartości nieruchomości w rozumieniu art. 129 ust. 2 p.o.ś.?

3) Jeżeli odpowiedź na pytanie drugie będzie twierdząca, to czy przyznane stronie powodowej odszkodowanie w takiej sytuacji z dwóch tytułów (spadek wartości nieruchomości oraz zwrot kosztów poniesionych w celu spełnienia wymagań technicznych (akustycznych), nie stanowi naruszenia zasady pełnego odszkodowania (art. 361 § 2 k.c.), przez podwójne zrekompensowanie stronie powodowej straty związanej z niedostosowaniem akustycznym budynków do wymogów wynikających z OOU?

Pozwany wskazał także, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwanego wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu,” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły

stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście podnieść trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie, a zatem takie, które cechuje się przymiotem nowości i którego wyjaśnienie może sprzyjać rozwojowi prawa (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22; z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 4950/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 4003/23). Powołanie się na przyczynę kasacyjną wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Zagadnienie prawne powinno przy tym zostać oparte na konkretnych, powołanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisach prawa, które jednocześnie pozostają w związku z podstawami wniesionego środka prawnego. Zagadnienie takie musi zostać ujęte w sposób abstrakcyjny - tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest także powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen przedstawionego problemu i zaprezentowanie możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 16 grudnia 2021 r., V CSK 289/21; z 23 grudnia 2022 r., I CSK 3245/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1253/23; z 4 września 2023 r., I CSK 1862/23; z 31 stycznia 2024 r., I CSK 2718/23).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienia SN: z 13 stycznia

2023 r., I CSK 1826/22, i z 26 maja 2023 r., I CSK 4904/22) oraz nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, i z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono także stanowisko, że występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane pytaniom prawnym kierowanym do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., a zatem wiązać się z poważnymi wątpliwościami, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06; z 15 listopada 2023 r., I CSK 1951/23).

Analiza zaprezentowanych w skardze kasacyjnej problemów nie pozwala na przyjęcie, że podnoszone kwestie stanowią istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, wyrażone zostało stanowisko, według którego właścicielowi nieruchomości położonej w OOU, o którym mowa w art. 135 p.o.ś., nie przysługuje odszkodowanie w wysokości odpowiadającej kosztom zapewnienia w budynku znajdującym się na tej nieruchomości odpowiedniego klimatu akustycznego, jeżeli koszty te nie zostały poniesione (zob. uchwała SN z 28 października 2022 r., III CZP 100/22, OSNC 2023, Nr 6, poz. 58, i postanowienie SN z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2862/23). Wobec powyższego problem przedstawiony przez skarżącego nie ma już przymiotu nowości, co wyłącza uznanie go za zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Ubocznie zaznaczyć można, że podniesiona kwestia mogła posłużyć za uzasadnienie innej przesłanki przedsądu, ale Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do ingerencji w stanowisko strony w tym zakresie.

Ponadto sytuacja prawna powódki kształtuje się w sposób szczególny. W uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały wydanej w sprawie III CZP 100/22 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w sytuacji gdyby na poszkodowanym ciążył skonkretyzowany prawny obowiązek dostosowania budynku pod względem

technicznym nie jest wykluczone uznanie kosztów zapewnienia w nim odpowiedniego klimatu akustycznego za element szeroko rozumianych pasywów poszkodowanego, które zgodnie z dominującym stanowiskiem uwzględnia się przy szacowaniu wysokości odszkodowania metodą różnicy. Z ustaleń Sądu *meritii* natomiast wynika, że uchwałą Sejmiku Województwa [...] z dnia 30 stycznia 2012 r. nr [...] w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska w P. wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych zgodnie z przedmiotową uchwałą należy rozumieć zaś izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Z kolei przez właściwy klimat akustyczny w budynkach w myśl przedmiotowej uchwały rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Sądy *meriti* oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy były zatem uprawnione do uznania, że okoliczności faktyczne, istotne dla rozstrzygnięcia sporu, uzasadniają wniosek powódki o zasądzenie na ich rzecz kwot tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości.

Co do drugiego i trzeciego zagadnienia prawnego, to wskazać należy, że pozwany nie wykazał, że ich wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, a więc pozostaje w związku z podstawami skargi oraz ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13).

Jak wynika jednoznacznie z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny oddalił roszczenie powódki o zasądzenie odszkodowania za spadek wartości nieruchomości będącego - według twierdzeń skarżącej - następstwem wprowadzenia OOU.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga nie tylko wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć ale również, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazania związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego. Pozwany powołując się na rozbieżności judykatury podnosił, że roszczenia odszkodowawczego na gruncie art. 129 ust. 1 i 2 p.o.ś. można dochodzić, jeśli przyczyną uszczerbku w majątku poszkodowanego są ograniczenia w dotychczasowym sposobie korzystania z nieruchomości wprowadzone przepisami ustanawiającym OOU. W sytuacji gdy, jak już wskazano wyżej, Sąd Apelacyjny oddalił roszczenie powódki o zasądzenie odszkodowania za spadek wartości nieruchomości będący następstwem wprowadzenia OOU, skarżący nie wykazał związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w punkcie 1 i 3 postanowienia.

[SOP]

[ms]

